

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרמד

ערב שבת קודש
פרשת תולדות
ג' בכסלו ה'תשס"ז

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

והשלמה בימים הסמוכים⁶.
תפילת מנחה אין אומרים תחנון⁸.

יום שישי
י' בכסלו

חג הגאולה - בו נשתחרר כ"ק אדמו"ר האמצעי
נ"ע ממאסרו בוויטבסק בשנת תקפ"ז⁹, והוא יום
שמחה לאנ"ש, ואין אומרים בו תחנון. ונהגים
לערוך התנועות ברוב עם¹⁰.

(8) לוח כולל-חב"ד.

(9) ואף שבש"פ ויצא, ט' כסלו תקפ"ז, נתבשר על גאולתו (ספר
התולדות' הני"ל, עמ' 113) - לא נקבע בשעתו יום זה ליו"ט כמו
בחג הגאולה י"ב תמוז שהוא יום בשורה, כשם שחג הגאולה
הזה עצמו לא נקבע כל-כך, לפי שבשנה שלאחריה נסתלק
אדמו"ר האמצעי, כמבואר בקונטרס 'בד קודש' הוצאת קה"ת.
(10) לוח כולל חב"ד. פרשת המאסר והגאולה - במבוא לקונטרס
'בד קודש' הני"ל, ב'ספר התולדות - אדמו"ר האמצעי הני"ל,
פרק ח. 'רשימות' חוברת טט, ובספר דלהלן.

בשנת תשנ"ח יצא לאור תיק המסמכים הממשלתי בקשר
למאסר והגאולה ("מאסר וגאולת אדמו"ר האמצעי" בהוצאת
קה"ת ואגודת שמי"ר), ושם בעמ' 21-23: י' כסלו תקפ"ו -
שוחרר לביתו; יא כסלו תקפ"ז - זיכוי ע"י בית המשפט העליון
אשר במוהילוב; כא כסלו תקפ"ח (לאחר ההסתלקות, שלא
ידעו ממנה שם) - זיכוי סופי בסנטא אשר בפטרבורג.

להעיר מהשייכות המיוחדת דהתנועות חסידית ליו"ד כסלו
- ע"פ המבואר... שיו"ד כסלו הוא עניין הלידה של חסיד,

"י' כסלו הוא זמן הלידה של חסיד, י"ט כסלו
היא הברית; בין י' וי"ט כסלו היא הלידה¹¹.
ההתחלה היא מ"י. התנועות חסידית היא לידתו
של חסיד¹²."

והתנועות חסידית היא הלידה של חסיד (משיחת ש"פ ויצא
תשמ"ז - ליקוטי-שיחות, כרך כה, עמ' 353 הערה 49).

לגבי זמן התנועות:

כ"ק אדמו"ר מהר"ש התועד באור ליו"ד כסלו (התמים עמ'
[172], סה"ש תש"ג עמ' 113), וכן כ"ק אדמו"ר מהורש"ב (התמים
עמ' [861], ליובאוויטש וחייליה עמ' 36) - גם בקביעות רגילה.
מאידך, ביו"ד כסלו תשמ"ז **שחל בעש"ק** התועד הרבי בש"ק
י"א כסלו והסביר ש"עש"ק אינו זמן מתאים כ"כ להתנועות¹³,
ו"בליל שבת צ"ע אם הוא זמן להתנועות, כדי שלא לבלבל
סעודת שבת בבית". ו"כסדר הנהוג ברוב התנועות, שהתחלתן
היא (לכתחילה) במוצאי החג (גם) כדי להמשיך
ענייני החג על הזמן שלאח"י" (סה"ש תשמ"ז עמ' 102 ואילך
וליקו"ש, כרך כה, עמ' 347, ובנוסח אחר - סה"ש תשמ"ז עמ'
115 ואילך. לכאורה זוהי 'משנה אחרונה' לגבי שיחת ש"פ וישב
ה'תשד"מ, 'התנועות' ה'תשד"מ ח"ב עמ' 654) שבה דרש
הרבי להתנועד בליל ש"ק.

(11) ייתכן שזה מסביר גם מדוע הברית לכאורה אינה ביום
השמיני.

(12) ליקוטי-דיבורים ח"ג עמ' 976. ספר-המנהגים עמ' 90.
כפל הלשון צריך ביאור. ואולי הכוונה שההתחלה היא ביו"ד,
שעניינה ביטול.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ג' בכסלו ה'תשס"ז – " בכסלו ה'תשס"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ג' בכסלו	הלכות נדרים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	נחלתי עדותיך וגוי. ספר זמנים והוא ספר שלישי.. הלי שבת.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע צד.
ש"ק	ד' בכסלו	פרק ד-ו.	פרק ב.	מ"ע צד.
א'	ה' בכסלו	פרק ז-ט.	פרק ג.	מל"ת קנו.
ב'	ו' בכסלו	פרק י-יב.	פרק ד.	מ"ע צה.
ג'	ז' בכסלו	פרק יג. הלכות נזירות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ה.	מ"ע צה. צב. מל"ת רט.
ד'	ח' בכסלו	הלכות נזירות. פרק ג-ה.	פרק ו.	מל"ת רב. רג. רד.
ה'	ט' בכסלו	פרק ו-ח.	פרק ז.	מל"ת רה. רו. רח. רז.
ו'	י' בכסלו	פרק ט-י. הלכות ערכין וחומין.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ח.	מ"ע צג. קיד.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן זריחה	זמן ק"ש	זריחה	חמה	סוף חמה	צאת חמה	שקיעת חמה***	צאת חמה
	120 ד'	72 ד'								
ו', ג' בכסלו	4:14	5:01	5:23	8:50	6:25	11:27	11:57	4:37.2	4:37.2	5:03
ש"ק, ד' בכסלו	4:14	5:02	5:24	8:51	6:26	11:28	11:58	4:36.9	4:36.9	5:03
א', ה' בכסלו	4:15	5:03	5:25	8:52	6:27	11:28	11:58	4:36.6	4:36.6	5:03
ב', ו' בכסלו	4:16	5:04	5:26	8:52	6:27	11:28	11:58	4:36.4	4:36.4	5:03
ג', ז' בכסלו	4:17	5:04	5:27	8:53	6:28	11:29	11:59	4:36.2	4:36.2	5:02
ד', ח' בכסלו	4:17	5:05	5:27	8:53	6:29	11:29	11:59	4:36.1	4:36.1	5:02
ה', ט' בכסלו	4:18	5:06	5:28	8:54	6:30	11:29	11:59	4:35.9	4:35.9	5:02
ו', י' בכסלו	4:19	5:07	5:29	8:55	6:31	11:30	12:00	4:35.8	4:35.8	5:02

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר נהוג בחי"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י
תולדות	4:01	5:15	4:15	5:17	4:04	5:14	4:19	5:18
ויצא	4:00	5:15	4:14	5:16	4:03	5:14	4:18	5:18

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: שניאור זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז
 יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת תולדות

ד' בכסלו

בקריאת תיבת 'מחלת' שבסיום הפרשה (כח, ט) יש כמה נוסחאות¹.

יום שלישי

ז' בכסלו

כשנשלם יום ו' בכסלו השנה, כבר מלאו שלוש יום לשאלת גשמים, ועל-כן מתפילת ערבית של יום שני בערב, המסתפק אם שאל 'טל ומטר' אינו צריך לחזור².

יום חמישי

ט' בכסלו

יום ההולדת (בשנת תקל"ד) וההסתלקות-הילולא (בשנת תקפ"ח, ומנוחתו כבוד בעיר ניעז'ין) של כ"ק אדמו"ר האמצעי רבנו דובער נ"ע,

דור שני לנשיאי חב"ד (שנות הנשיאות: תקע"ד - תקפ"ח)³.

יום התועדות.

כל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, ינצלו 'עת רצון' זו, כדי להוסיף:

(א) בלימוד תורתו של בעל יום-ההולדת וההילולא, ובאופן ד'רחובות הנהר"⁴.

(ב) בעבודת התפילה.

(ג) בנתינת צדקה, ומה טוב - לעניין השייך לעבודתו המיוחדת או למוסדות העוסקים בעבודתו ובעבודת רבותינו נשיאינו ממלאי-מקומו⁵.

(ד) לקיים התועדות של שמחה, שבה יקבלו עליהם הנאספים החלטות טובות בענייני תורה ומצוות⁶. ולדבר גם בקשר להכנות כדבעי להתועדות די"ט כסלו, ולהמשיכן בהתועדות דחנוכה⁷.

פשוט שאם מאיזו סיבה שתהיה לא נעשה הנ"ל או חלקו ביום השנה, צריך להיות תשלומין

(3) פרשת חיי והסתלקותו נדפסו ב'ספר התולדות - אדמו"ר האמצעי הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תשל"ו.

(4) שיחות קודש תשנ"ב עמ' 382. ובליקוטי שיחות, כרך כא, עמ' 296, בקשר לב' ניסן, גם: ללמוד על-כ"ל פנים פרק-משנה אחד המתחיל באות אחת משמו הקדוש.

(5) ע"פ 'התועדות' תשמ"ז ח"ב עמ' 286, מוגה, בקשר לכ"ד טבת.

(6) ע"פ הוספות לשיחה הנ"ל - שם עמ' 292. וראה ליקוטי שיחות, כרך כא, עמ' 276.

(7) שיחות קודש תשנ"ב ח"א עמ' 389.

(1) נוסח התימנים הוא **מְחַלַּת** (ש"ת פעולת צדיק ח"א סי' טו), אבל במנחת-שי מביא שיש לקרוא **מְחַלַּת** וכ"ה בתיקון איש מצליח' ובחומש 'תורה-תמימה' (וכן מופיע בתנ"ך ברויאר, וב"שינויים לפי דפוסים ראשונים" שבתורה שלימה ס"פ ויחי). ובהקלטות קרה"ת של ה"מ שוסטערמאן ע"ה קורא **מְחַלַּת** (כמו שמופיע בתנ"ך קורן, ובתורה שלימה על אתר). וראה 'בצל החכמה' עמ' 117.

(2) שו"ע אדמו"ר סי' קיד ס"ג, קצות-השולחן סי' כא סי"א, לוח כולל-חב"ד ז' במרחשוון.

עניינו של יצחק - ביטול וקבלת-עול

כל חייו של יצחק היו בדוגמה דלעתיד, שכן בשעת העקידה פרח נשמתו ונמשכה בו נשמה חדשה מהעולם-הבא • לכל יהודי ניתן לו הכוח ד"אלוקי יצחק", להתבונן ולהתעמק בהעניין דלעתיד-לבוא וגן-עדן, עד שגם עכשיו יכול להיות אצלו "כריח שדה אשר בירכו ה'" - גן-עדן • והיינו, שכל תענוגי עולם-הזה, אפילו התענוגים האמיתיים, אינם תופסים אצלו מקום כלל • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

יש דעות שאצל בן השונמית⁷ ואצל עוד כמה⁸ פרח נשמתם. מעלתו של יצחק היא - שהיה למעלה מהעולם, ומשם לקח והמשיך בעולם, כדלקמן.

ב. על הפסוק⁹ "ויגדלו הנערים" איתא¹⁰ שבשעה שנעשו בני י"ג שנה, זה פירש לבתי-מדרשות וזה פירש לעבודת-אלילים (יעקב הלך לבתי-מדרשות, ועשו - לעבודה-זרה).

ושואלים על זה¹¹: אמרו חז"ל¹² שאברהם היה צריך לחיות מאה ושמונים שנה, אלא שנחסרו חמש שנים משנותיו כדי שלא יראה שעשו נכדו יוצא לתרבות רעה. ולכאורה בשעה שעשו פירש לעבודה-זרה - עדיין חי אברהם, שהרי בלידת יצחק היה אברהם בן מאה שנה¹³, ויצחק בן שישים שנה

א. אמרו חז"ל¹ שלעתיד לבוא יאמרו דווקא ליצחק "כי אתה אבינו"². וטעם הדבר מבואר בחסידות³ - לפי שעניינו של יצחק הוא פחד וביטול, שזהו אחד החידושים של הזמן דלעתיד-לבוא (כנ"ל בהמאמר⁴). ויש לומר, שלכן מצינו גבי יצחק שבכמה עניינים היה בדוגמה דלעתיד-לבוא. בנוגע לכל האבות אמרו חז"ל⁵ שהטעימן הקב"ה מעין עולם-הבא, אלא, שאצל כל האבות היה ה"מעין עולם-הבא" רק בעניין התענוג, "הטעימן", אבל יצחק היה כל חייו בדוגמה דלעתיד, כיוון שבעת העקידה פרח נשמתו ונמשכה בו נשמה מעלמא דאתי - מעולם-הבא. אבל אמת, לא זו בלבד היא מעלתו של יצחק, כי העניין ד"פרחה נשמתו" מצינו גם אצל אחרים.

(7) זח"ב מ.ב. וראה ניצוצי אורות שם.
(8) ראה שבת פח.ב. פדר"א פל"ג. ועוד. - ומובן דאין הפריחה בכל הנ"ל שווה.
(9) פרשתנו כה.כו.
(10) פרש"י עה"פ. מב"ר פס"ג, י.
(11) דעת זקנים מבעלי התוס' עה"פ (בשם הירושלמי).
(12) ב"ר שם, יב.
(13) וירא כה.א.

(1) שבת פט.ב.
(2) ישעיה סג.טו.
(3) תו"א פרשתנו יז.ג.
(4) פ"ד ואילך (לעיל) - 'התוועדויות' - עמ' 156 ואילך.
(5) ב"ב טז, סע"ב.
(6) זח"א ס"א, (תוספתא). וראה ג"כ פרקי דר"א פל"א (קרוי לטרפח).

שאלה: מה יעשה בן ארץ-ישראל הנמצא בחו"ל בז' במרחשוון בעניין שאלת מטר, שהרכבים לא ידעו מה לענות עליה. מענה הרבי:

ברכי-יוסף רוב האחרונים⁶ כתבו שכל אחד ינהוג כנוסח מקומו בהווה, וכן כתב בקצות-השולח⁶. [ולכאורה: (1) יש לצרף לפסק-דין זה גם העניין ד"לא תתגודדו"⁷. (2) צריך-עיון גדול מפני מה לא פסקו שברעתו לחזור - במשך ימי הגשמים - ישאל מטר ב'שומע תפילה' כ'יחיד'⁸. ויש לעיין בברכי-יוסף, ואינו תחת-ידי].

[מתקופה מאוחרת יותר, לאחר ה'גזירה' על 'משקה', וכאן הובא לשון השאלות עצמן ממש: שאלה: אחי... ביקשני לשאול בעניין איסור שתיית י"ש, שכ"ק אד"ש דיבר בזה: (א) בכוס הברדה איתא⁹ שצריכים לשתות כולו, וכך היה נוהג כל הזמן. תשובה (1): אם כן, גם להבא יעשה כן. (ב) ביום-טוב (ואולי גם בחול-המועד) שצריכים לשתות יין בכל סעודה¹⁰ - רביעית. תשובה (2): כנ"ל בסעיף א' (או: 1)]

(ג) איתא בשיחה מכ"ק אדמו"ר הרי"צ, שבשמחת-תורה צריכים לקחת הרבה משקה¹¹, ואצלו המשקה לא גרם שום דבר שאיננו-ראוי. האם דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א הוא גם לגבי העניינים הנ"ל, ואם הוא יכול להמשיך הלאה בהנ"ל.

תשובה: (3) האיכות - העיקר, היינו בנוגע להפעולה, שמחה של מצוה.

(5) לשו"ע או"ח סי' קיז.
(6) סי' כא סי"י.
(7) ועיין ברא"ש יבמות פ"א ס"ט, שאין בחלוקת קריאת המגילה בין כרכים עיירות וכפרים משום 'לא תתגודדו', כיוון שאם ילכו לשם יהיו כבני המקום שנמצאים בו.
(8) בס' 'אשי ישראל' על הל' תפילה, פרק כג סעיף לו, הביא דעת בעל ה'מנחת שלמה' שכן א"י בחו"ל שואל רק בשומע תפילה כיחיד, ורק אם דעתו להישאר שם כמה שנים שואל ככן חו"ל, ובן חו"ל הנמצא בא"י אם בדעתו להישאר עד אחרי יום ס' לתקופה ישאל מז' חשוון כרגיל, ואם דעתו לחזור לפני כן ישאל ב'שומע תפילה'. וכן הביא דעת הפרייחדש וכו' שטובים אחרת, עיי"ש.
(9) 'המבדיל רגיל לשתותו כולו' שו"ע אדמו"ר הזקן סי' רצו ס"ו, מג"א שם ס"ק ד, משבליי-הלקט סי' עד מתשובת רב עמרם גאון (ודלא כהמסתייגים מזה, מטה משה וא"ר שהובאו בכף-החיים שם ס"ק טו, ואף הביא זאת שם מטור סי' רצט בשם סדר רב עמרם). אף שמדינת די אפילו בשתיית מלא-לוגמיו (אפילו) של אחד היוצאים ירייחובת הברדה, שו"ע אדמו"ר סי' רצא ס"ו ס"ח. לכאורה הכוונה רק לומר ששותה לבדו ללא הטעמה לבנייביתו, ולא ששותה כל הכוס ממש (ועוד ראה מהלשון בסעיף ה' מ"יין הנשאר בכוס', ויש לדחות), כי לא נאמר דבר זה אלא בלייל הסדר (שו"ע אדמו"ר סי' תעב ס"ט, ס' המנהגים עמ' 39 מהגש"פ של הרבי), ראה גם לשון השמירית-שבת-כהלכתה בזה, פרק ס סעיף לה. גם בכף-החיים ובשו"ע 'אבן השהם' מכתבי האריז"ל לא הובא שיש עניין בזה ע"פ קבלה. אבל מהמענה, ע"כ ממה שלא העיר שהבנה זו היא טעות, משמע שיש בזה איזה עניין, ולא רק שאין בזה חשש מצד 'גזירת משקה'.
(10) לכאורה, ב'שו"ע אדמו"ר סי' תקכ"ט ס"ד פסק שצריך 'לקבוע סעודתו על היין' [ואולי גם זה שיעורו ב'רביעית'] בכל סעודה מדין "עונג יום-טוב", וזה שייך רק ביום-טוב, כי מצות 'עונג' אינה בחול-המועד כמבואר שם ס"ה. ואין זה שייך לדין 'שמחה' שמכוחו מחייב אדמו"ר ל'שתות רביעית' (שיעור זה לא נאמר בשו"ע אלא ב'תורה אור' מגילת אסתר צט,ג) בכל יום גם בימי חול-המועד כדלהלן סי' יז. וראה בסוף ההערה הקודמת.
(11) ראה המובא בס' 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' שסט"שע.

מענות קודש

הננו מפרסמים בזה (בפרסום ראשון) תוכן כמה שאלות שכתב אחד מאנ"ש לרבי (ארבע הראשונות בהיותו בבית-חינוך בחודש תשרי תש"י), והמענות שקיבל עליהן מהרבי¹:

א

שאלה: הציעו לי להתאכסן בבית שהיתה בו טלוויזיה, והשאלה היא כעין מה שהתבטא רבי פינחס בן יאיר כשהציע לו רבי להתארח אצלו²: "מלאך המוות בביתו של זה, ואני אסעוד אצלו?".

מענה הרבי:

בטח אין שהותו שם - נתינת 'הכשר' על הטלוויזיה³.

ב

שאלה: מטבע הדברים, לא כל אנ"ש עשויים 'מעורר אחד', וכאשר רואים שמישהו מצליח באיזו משימה - רוצים זאת גם הם. מכיוון שרצו 'לקפוץ על העגלה' - נתתי להם את 'כל העגלה', בעוד אני ממשיך להיות אחד הנוסעים. אבל הרבי לא היה מרוצה מזה.

מענה הרבי:

אין זה שיטה לכל אלו עליהם נאמר 'אנן, פעלי דיממא אנן' - שהם כל בני-ישראל, ובפרט צעירים - ארויסנעמען (=להפיק הוראה) מכל עניין, שצריך... להתעכב מפעילות.

ג

שאלה: בעניין תפקיד מסויים שהיה עלי לבצע ולא היה נעים לי לעשותו, ולכן סברתי שזה אינו מיועד לי.

מענה הרבי:

כללות העניין שבתחילת כתבו - הוא על-דרך לימוד עניין השחייה - שצריך לקפוץ המימה, וכל החשובות וההתבוננות בהיותו ביבשה - תועלתם מועטה. ואולי - [התועלת] אינה [קיימת] כלל.

(1) ת"ח להרה"ח ר' שמעון שי' יעקובוביץ מספר לנו את המענות ואת הרקע להן. מוגש כדרכנו, בפתיחת ראשייתוכן וקיצורים, ובתוספת סימני-פיסוק, מקורות והערות.

(2) חולין ז, ב.

(3) ראה אודות חומרו איסורה בלקוטי שיחות כרך יח עמ' 459, שערי הלכה ומנהג חלק י"ד ס' פח.

(4) עירובין סה, א. פתגם כ"ק אדמו"ר ה'צמח-צדק', היום יום כט בתב. נסמן ב'תורת מנחם - התועדויות' (טו) עמ' 152.

בשעת העלייה היה גופו למטה, מה-שאי-כן ביצחק. ועניין זה שיצחק היה בגן-עדן - היה גם לאחרי זה בהיותו למטה, כפי שמצינו שיצחק אמר "כריח שדה אשר ברכו הוי"ו"²¹, גן-עדן²², ולכאורה, מניין ידע? אלא שזכר מהזמן שהיה בגן-עדן. ואף שהסדר הוא שבשעה שהנשמה באה מגן-עדן למטה בא מלאך וטוטריו על פי²³, כדי שלא יבלבל לאופן וסדר העבודה שצריך להיות למטה, ודוגמתו כאשר הנשמה צריכה לעלות למעלה עליה לישכח חיזו דהאי עלמא²⁴, מכל-מקום, אצל יצחק היה החידוש שלקח והמשיך את העניינים דגן-עדן - למטה.

ג. על-פי זה²⁵ יובן גם המבואר בחסידות²⁶ הטעם שיצחק רצה לברך את עשו, כיוון שהסתכל עליו מלמעלה, מצד המקיף - דלכאורה אינו מובן: כשם שיצחק ראה את המקיף, היה צריך לראות גם את הפנימי, שבו פועל המקיף? ועל-פי הנ"ל יובן - דכיוון שיצחק היה למעלה מהזמן, ראה את עשו כמו שהוא לעתיד, לאחר הביורר, היינו, לא במעמד ומצב ד"וישטום עשו את יעקב"²⁷, אלא כפי ש"ורב יעבד צעיר"²⁸, באמונה וכלב שלם, כמבואר בהמאמר של אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע²⁹.

ועל-פי זה יובן גם מה שמצינו בברכת יצחק לעשו, שאף שבתחילה אמר לו "בא אחי גו' ויקח ברכתך גו' ולך אפוא מה אעשה בני"³⁰, מכל-מקום

בלדת אותם¹⁴, ונמצא שכאשר עשו נעשה בן י"ג שנה ופירש לעבודה-זרה, היה אברהם בן מאה שבעים ושלוש, ואס"כ, במשך ב' שנים ראה איך שעשו יוצא לתרבות רעה?

ברעת זקנים מבעלי התוספות¹⁵ מתרין, שב' שנים הנ"ל (שאברהם עדיין חי) חטא במטמוניות. אבל, תירוץ זה אינו מספיק, שהרי, אם היתה אפשרות שיחטא ב' שנים במטמוניות, היה יכול להיות שיחטא עוד חמש שנים במטמוניות, ולא יצטרכו להחסיר משנותיו של אברהם חמש שנים?

בעשרה מאמרות¹⁶ וגם בשם ריב"א¹⁷ יש תירוץ נוסף - שהשנים שיצחק המתין¹⁸ מהעקידה עד שרבקה תהיה בת ג' שנים ויום אחד, היה בגן-עדן, ושנים אלו לא נימנו במניין שנותיו¹⁸. ויש לומר הטעם - לפי שגן-עדן הוא למעלה מהזמן העולם. ובמילא, בעת לידת יעקב ועשו - עברו מלידת יצחק יותר משישים ושנים שנה, ואף-על-פי-כן היה מספר שנותיו של יצחק שישים בלבד, כי בהשנים שהיה בגן-עדן היה למעלה מהזמן, ואברהם היה אז בן מאה שישים ושנים. וכאשר יצחק חזר לעולם ולזמן, לא נימנו ב' שנים אלו בחשבון שנותיו, ולכן היה בן שישים שנה¹⁹.

- יש לפעמים עניין של עלייה למעלה מהזמן, אבל כשהזמן אחר-כך להזמן, ניכר הדבר. וכמו הסיפור²⁰ שהבעש"ט כתב לגיסו ר' גרשון עניין שאירע בפועל לאחרי זמן, והיינו, לפי שהבעש"ט עלה לעולם היצירה כו' ששם נסקר משך הזמן של (עשר או) חמש-עשרה שנה בסקירה אחת. אבל עניין זה לא הוציא אותו מהזמן דעולם-הזהה, ובפרט שגם

(21) פרשתנו כו, כו.

(22) ראה ב"ר ספס"ה ובפי' מהרז"ו. וצע"ק מוח"ב לט, ב. זח"ג פד, א. ואכ"מ.

(23) נידה ל, ב.

(24) לקו"ת דרושי שמע"צ פד, ד. וראה גם סה"מ מלוקט ח"ג עמ' לו. וש"נ.

(25) סעיף זה - מהנחה בלתי מוגה.

(26) ראה תו"א פרשתנו כ, ג. ד"ה ויתן לך דש"פ תולדות תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד עמ' ט), תרפ"ד (סה"מ תרפ"ד עמ' קיב), תש"ב (סה"מ תש"ב עמ' 69), תשכ"ח (סה"מ מלוקט ח"ד עמ' סד). וש"נ.

(27) פרשתנו שם, מא.

(28) שם כה, כג.

(29) ד"ה ויאמר לו יהונתן מחר חודש רש"פ תולדות פ"ת בסופו (סה"מ פ"ת עמ' קסד).

(30) שם כו, לה-לו.

(14) פרשתנו שם, כו.

(15) שבהערה 11.

(16) מאמר אכ"ח ח"ג סכ"ט-ל.

(17) פרשי' פרשתנו שם, כ.

(18) בריב"א מביא דוגמא מנח - דשנת המבול שלא שמשו המולות לא נחשבה במניין שנותיו. אבל מובן, שבמהותם - אינה דומה לעניין דיצחק שלא היה כל עניין הזמן העולם אצלו, מה-שאי-כן במבול: א) שחסרה רק המדידה הזמן. ב) שכל ענייני העולם היו כמו נח בזה. וראה ירושלמי ר"ה פ"א ה"א. ואכ"מ.

(19) ראה גם לקו"ת ח"ה עמ' 370.

(20) דרך-מצוותך נט, א. וראה בציונים והערות שם.

מבניו שנפטר, אם הוריו הם בחיים, אלא לכתחילה יאמר אחד מבני המשפחה שאין לו הורים, או ישכרו אדם אחר.

ולעניין מנהג חב"ד בזה:

במכתב האמור, שנכתב להרב שמואל יאלאו, דן "בנוגע לקדיש ויארציט דתינוק - ע"י אביו שי' וכו', ונראה מסגנון כת"ר שהוריו האב אין מקפידין על זה", ומביא את הנ"ל, וכן את קושיית הנודע-ביהודה³³ מהגמרא ש"אבא לא מזכי ברא", ומביא את תירוץ התוספות³⁴ על זה "דתפילה מצלת", ומסיים עניין זה: "ומבואר בארוכה בזה, בצוואת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע³⁵... ומשם מוכח גם-כן דמעלה באב לגבי שאר קרובים³⁶, וק"ל".

מאידך, במכתב אחר³⁷, ובו תנחומין לאב על פטירת בנו, מורה לו הרבי: "מהנכון היה לשכור מי שהוא שיאמר קדיש לעילוי נשמת בנו ע"ה, אבל לא שהוא יאמר הקדיש, והוא יפריש בכל יום חול בבוקר איזה פרוטות לצדקה לעילוי נשמת הבן...".

ייתכן שבמקרה זה היו לאבל הורה או הורים ולא השיג את הסכמתם, או שכיוון שמכתב זה מתחיל ממה שקשה היה לאב לקבל תנחומין, קשה היה לו גם לומר קדיש. עלי-כ"פנים מסתבר שזו הוראה פרטית, מה-שאיין-כן במכתב הקודם שנכתב לרב, עם דיון הלכתי, וללא כל הסתייגות.

בנוסף, התפרסמה בספר נטעי-גבריאל³⁸ הוראה (מהשנים האחרונות) בשם הרבי: "כשאין להנפטר בנים, ויש לו חתן או שאר קרובים, אם הקרוב יש לו הורים - לא יאמר קדיש אפילו ברשותם, ואם אחד מההורים אינו בעולם - אז יבקש רשות מאביו או אמו כדי לומר קדיש". כאן לכאורה שולל הרבי לחלוטין את נתינת-הרשות כששני ההורים בחיים, בניגוד למכתב הראשון³⁹. ואולי נראה לו שהמציאות כיום, כששני ההורים בחיים, היא שאינם נותנים רשות בלב שלם.

למעשה, במצב הקיים, לכאורה יצטרך להפסיק לומר קדיש ולשכור אחר תחתיו (השכיר אומר קדיש בלבד, ואינו מתפלל לפני התיבה). בכל אופן, לא ראינו שהרבי חזר בו מדעתו שצריך לומר קדיש גם על תינוק, וכן שעדיפה אמירת האב על בנו אם אפשר כנ"ל. ומסיימים בטוב.

כדבר שכבר בא לעולם.

ד. ויש לכאר עניין זה בעבודה - ובהקדם מאמר רו"ל³⁸ "אין קורין אבות אלא לשלושה", ומבואר בזה³⁹, שיש חילוק בין האבות להשבטים, שמדריגת השבטים, לא אצל כל אחד ואחד מירשאל צריכים להיות כל המדריגות של כל השבטים, אבל מדריגות האבות, יש אצל כל אחד ואחד מירשאל המדריגות של כל אחד מהאבות. ולכן אומר כל אחד ואחד מירשאל "אלוקי אברהם, אלוקי יצחק ואלוקי יעקב"⁴⁰, כיוון שכל אחד מהאבות נותן כוח מאופן עבודתו לכל אחד ואחד מירשאל בעבודתו.

איתא בספרים שהעצה להתגבר על ענייני תאוה היא,

שיצייר לעצמו את המצב שלאחרי מילוי התאוה, שאז הרי

רואים שזהו דבר שאין בו מומש, "עס איז גארנישט!..."

ומזה מובן שעניין זה שדובר ביצחק שלקח והמשיך מגן-ערך בעולם - נוגע לכל אחד ואחד מירשאל. ועל-דרך זה מצינו בנוגע לשבת, שמיניה מתברכין כולהו יומין (כל ימי השבוע)⁴¹, היינו, שעניין השבת הוא למעלה מהזמן (כמו שנתבאר בהמאמר⁴²), ועניין זה נוגע לעבודה דכל השבוע.

ולכן צריך להזכיר שבת בכל יום⁴³ - יום ראשון בשבת, יום שני בשבת וכו', שזה נכלל בהמצווה "זכור את יום השבת"⁴⁴. וכפי שמצינו בשמאי הזקן⁴⁵ שהיה אומר על כל דבר שהוא לכבוד שבת.

ה. וכיאר עניין הנ"ל בעבודה:

כאשר דורשים מיהודי שיתנוד ("אפזאגן זיך")

ברכו "משמני הארץ יהיה מושבך" (אף שכבר נתן ליעקב "משמני הארץ"³¹), "זו איטליאה של יוון"³² ("קאלאבריע"³³), שכיוון שלא היתה בעולם בשעת ברכת יצחק, כמאמר רו"ל³⁴ "בשעה שנשא שלמה את בת פרעה ירד גבריאל ונעץ קנה בים ועלה בו שירטון ועליו נבנה כו", לא נתנה יצחק ליעקב, ולכן היה יכול לתת לעשו³⁵ - דלכאורה קשה: איך היה יכול יצחק לתת לעשו איטליא של יוון שלא היתה בעולם עדיין,

הרי זה תלוי בהפליגתא³⁶ אם אדם מקנה דבר שלא בא לעולם!?

- ("כ"ק אדמו"ר אמר בכת-שחוק): כאשר יוצאים

ידי-חובת סעודה שלישית בדברי תורה³⁷, הנה כאשר אומרים "א' אייגענע תורה", יכול לבוא מישוהו במוצאי שבת ולהפריך את ה"תורה", ונמצא, שנשארים ללא סעודה שלישית... ולכן מוטב ("געזינטער") לצאת י"ח עם חתיכת דג מלוח... או עם אמירת דברי-תורה אמיתי שאי-אפשר להפריכו.

ועל-דרך זה בנידון-דין: כיצד הכניס יצחק את עצמו להשאלה אם אדם מקנה דבר שלא בא לעולם; אם יתברר שהדין הוא שאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם, ישאר עשו ללא ברכה!?!...

ועל-פי הנ"ל יובן - דכיוון שיצחק היה למעלה מהזמן, הרי גם איטליא של יוון היתה נחשבת אצלו

(31) שם, כח.

(32) שם, לט ובפרשי" (מב"ר פס"ו, ז, ו).

(33) ראה ס' תשבי ערך איטליא (הובא באוצר מנהגי חב"ד/תשרי עמ' רפא).

(34) שבת נו"ב, וש"נ.

(35) ראה "רשימות" חוברת יט עמ' 13 ואילך. וש"נ.

(36) ראה יבמות צב, סע"ב ואילך. וש"נ.

(37) ראה זח"ג צה, א - הובא במג"א או"ח סתמ"ד סק"ב (בשם השל"ה).

(33) מהרות או"ח וכן צ"ל, ולא כנרפס "יור"ד" ס' ה, מש"ס וכצ"ל, וכן נרפס גם ב'שערי הל' ומנהג' סנהדרין קד, א.

(34) סוטה יב ד"ה דאייתי.

(35) מציין לקונטרס 'חנוך לנער', ובפרוס הנוכחי הוא בעמ' 30.

(36) גם בשו"ת רב פעלים (לבעל הבן-אישי) ח"ד ס' ז כתב שיש יותר תועלת באביו מאשר באיש זר, הובא בס' נטעי-גבריאל פמ"ג ס"א.

(37) א"ק כרך טו עמ' של, ליקוטי-שיחות, כרך לה, עמ' 335. נרפס גם ב'תורת מנחם - מנחם ציון' ח"ב עמ' 506, וב'אוצר מנהגים והוראות' הנ"ל הערה 4, אבל לא נעתק ב'שערי הלכה ומנהג' חו"ד.

(38) הל' אבילות ח"ב פרק מג הערה ו (המקור הוא המזכיר, הרה"ח ר' יהודה-לייב שיחי' גרונר).

(39) ולמקומות נוספים בהם התיר הרבי אמירת קדיש לבן ששני הוריו בחיים ע"י נתינת רשות, כמו שהעתיק זאת מהרמ"א באו"ח קלב ס"ב ובי"ד שעו"ס"ד במכתב הידוע אודות חשיבות אמירת כל הקדישים בתפילה (א"ק, כרך י, עמ' שג, הוספות לתהלים 'אהל יוסף יצחק' עמ' 221, ליקוטי-שיחות, כרך יד, עמ' 230).

מתאוות ותענוגי עולם הזה, וכל עניינו יהיה "אחת שאלתי וגו' לחזות בנועם הוי' וגו'"⁴⁶ - טוען הוא, שקשרו אותו דווקא עם הגוף ונפש הבהמית ודווקא בעולם הזה, ואם-כן, כיצד יכולים לדרוש ממנו להתנור מדברים השייכים לתענוגי עולם הזה, ולהתענג רק מ"נועם הוי'", שזהו עניין השייך לעולם הבא, גן-עדן וכיוצא בזה, שרק אז יתגלה העניין ד"לחזות בנועם הוי'"⁴⁷?

המענה על זה - שניתן לו הכוח ד"אלוקי יצחק"⁴⁸, להתבונן ולהתעמק בהעניין דלעתיד לבוא וגן-עדן, עד שגם עכשיו יכול להיות אצלו "ראה ריח

גו'", היינו, שכל תענוגי עולם הזה, אפילו התענוגים האמיתיים, אינם אלא פסולת מהתענוגים דגן-עדן⁴⁹, ואם-כן, כיצד יניח את עיקר התענוג בשביל לקבל את הפסולת? ובפרט שכאשר בטל העיקר, אזי ממילא בטל הטפל, וכל-שכן הפסולת. ולכן צריך להניח ("אריינטאן") את כל מחשבתו ("אלע זיינע געדאנקען") בהעיקר, אשר, הדרך לזה הוא על-ידי ביטול, שעניינו בעבודה הוא קבלת עול - על-דרך העלייה לגן-עדן, שגם שם צריך להיות עניין הביטול, שעל זה נאמר⁵⁰ "ובזה הנערה באה אל המלך". וזהו גם עניינו של יצחק - "פחד יצחק"⁵¹ - ביטול וקבלת-עול.

1. על-פי זה יובן גם טעם המנהג בקידושין שהכלה שותקת⁵². דלכאורה, הן אמת ששתיקה כהודאה⁵³, אבל בכל העניינים טוב יותר האמירה בפירוש, ואף-על-פי-כן, בקידושין מנהג ישראל (תורה היא⁵⁴) שהכלה שותקת? אך הביאור בזה: כיצד יכול להיות קירוב פנימי, קירוב עצם אל עצם, שעל-ידי זה נמשך כוח האין-סוף ב"דור ישרים יבורך"⁵⁵ - דווקא על-ידי ביטול מוחלט ("פול-שטענדיקער ביטול"). ועל-ידי הביטול נעשה יחוד פנימי, ועד שעל-ידי זה מגיעים להמדריגה ד"אשת חיל עטרת בעלה"⁵⁶.

(שבת קודש פרשת תולדות, מברכים החודש וערב ראש-חודש כסלו ה'תשי"ד. 'תורת מנחם - התועודות תש"ד, חלק ראשון (ע' 162-167))

(49) לקו"ת שלח מוד.

(50) אסתר ב.ג. וראה תו"א מג"א צו.א. תו"ח חיי"שרה ד"ה והאיש משתאה ס"י ואילך (קמ, סע"א ואילך).

(51) ויצא לא, מב.

(52) תו"א פ' ויגש מה.א.

(53) יבמות פז.ב.

(54) ירושלמי פסחים פ"ד ה"א. פרקי דר"א פמ"ה.

(55) תהילים קיב.ב.

(56) משלי יב.ד. תו"א שם מד.א.

כ"ח אייר תשי"א²²:

"בשבוע העבר היה פה ברית-מילה אצל נכד של ר' אליהו-איכיל²³. וכ"ק אדמו"ר שליט"א היה הסנדק.

בכלל המוהל הוא מפולין, וכנראה היה נוהג רק כיסא אחד להסנדק ואליהו הנביא²⁴.

כ"ק אדמו"ר אמר שבזוהר נכתב שצריכים ב' כיסאות, עבור אליהו הנביא כיסא מיוחד²⁵.

וכן נהג המוהל הרב רסקין ע"ה (ובנו הרה"ח ר' שלום דובער שי', שו"ב ומוהל בלונדון) כל השנים, וכן לימד לתלמידו המוהל הרה"ח ר' אליהו שי' לנדא, וכן קיבל גם מאביו הרה"ח ר' יעקב לנדא ז"ל שראה כך עוד מזמן כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע. ומוסיף ע"ז, שיש לכסות את שני הכיסאות בכיסוי אחד²⁶. כן מספר על הברית הנ"ל בווארשא, שבה ציווה כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ להניח את התינוק (לא על הכסא הריק, אלא) על הכסא שהסנדק יושב עליו²⁶.

קדיש על בן

מעשה באברך מאנ"ש שנפטר לו רח"ל בנו כבן שנה, ושני הוריו (יבלח"ט) בחיים, והרשו לו לומר קדיש, והוריתי לו לומר קדיש עליו, והתפלל לפני התיבה ואמר קדיש כמו "חיוב" זה כמה חודשים.

בינתיים שמעתי בשם הרה"ח הרב יעקב לנדא ע"ה²⁷, שנוהגים שאין האב אומר קדיש על בנו. ואודות הרה"ח הרב אברהם-צבי הכהן ע"ה²⁸, שבשנת תשי"ב נפטר בנו כבן י"ח חודש, ולא אמר עליו קדיש, וגם לאחר שהורי הרא"צ נפטרו לא אמר קדיש על בנו, וגם לא ביארצייט.

כמור"כ נאמר לי בקשר לזה, שמנהג ירושלים שלא לומר כלל קדיש על תינוק (עד בר-מצווה?). אך בספר גשר-חיים²⁹ כתב, שבירושלים כן נוהגים לומר קדיש על תינוק מבן ל' יום ואילך, הן בבית-העלמין והן בביתו.

והעיקר, יש להעיר ממכתב הרבי בנדון זה³⁰, שם מביא (מכלי שני) מכתב מהרב צבי-פסח פראנק ע"ה, רבה של ירושלים: "שקודם י"ג שנה אין נוהגין בו לא יארציית ולא קדיש", ורחה זאת הרבי: "אבל לא הביא כל סמוכין לדבריו, והרי בספרים הנ"ל³¹ איפכא מסתבר".

לעניין "מנהג העולם" בזה: לדברי הרה"ג ר' יעקב שי' רוז"ה, רב חברה-קדישא תל-אביב, רווח המנהג בכל החוגים שהאב אומר קדיש על בנו. מאידך, בספר נטעי-גבריאל³² כתב: "המנהג שאין האב אומר קדיש על אחד

(22) מתוך 'תשורה' לברית-מילה במשפ' ראסקין, ברוקלין, כ"ח אייר תשס"ו.

(23) סימפסון.

(24) כנראה כנ"ל הערה 11. כפי הנראה ממכתב זה, לא ידעו אז על מכתבו של הרבי הנ"ל.

(25) כנ"ל סוף הערה 10.

(26) כנ"ל בהערה 13, ולא כנ"ל בהערה 10.

(27) מבנו הרה"ח ר' אליהו שי'.

(28) מבנו הרה"ח ר' אשר לעמיל שי'.

(29) להרה"ג ר' יחיאל-מיכל טוקצינסקי ז"ל, שכל ימיו עסק בכתובת ופירסום מנהגי ירושלים בלוחות שלו (עץ חיים) ובספריו - ח"א עמ' ק"ה.

(30) אג"ק, כרך יט, עמ' מד וליקוטי-שיחות, כרך יד, עמ' 229 - נעתק גם ב'שערי הלכה ומנהג' חיו"ד ס' קמב, ובס' 'תורת מנחם - מנחם ציון' ח"ב עמ' 516. ולפלא שבס' 'החדש' 'אוצר מנהגים והוראות - יו"ד' (ירושלים תשס"ו) עמ' שכד, נעתק רק המכתב דלהלן הערה 11 שבו מורה הרבי להיפך, ומכתב זה נשמט לגמרי!

(31) שהביא שם לעיל: פתח-תשובה יו"ד שעד ס"ק ג. שרייחמד אסיפת דינים מערכת אבילות ס"ק: קנא, קסב, ריב (וש"ג), ועוד.

(32) הל' אבילות ח"ב פרק מט ס"ב. זאת למרות שבמאי שם בהערה ב שו"ת רב פעלים דלהלן הערה 47 שמעדיף אמירת האב, ובהערה ה מביא דעת שו"ת חיים ביד (למוהר"ר חיים פאלאג"י, נזכר בשדייחמד שם אות קנב) שעדיף שהאב יאמר קדיש "לפי שהוא מר נפש, ונפשו עליו תאבל על מות הבן", וכן הביא שם ממטה-אפרים שער ד אות ז, ואלף-המגן שם ס"ק יג. ועיי"ש בנטעי-גבריאל פמ"ג הע' ג, שהורה לאדם שנפטר לו ילד קטן בחיי הוריו והוריו נתנו לו רשות לומר קדיש "ואמר שארבה נוח לו, שיהיה לבנו התחייבות להתפלל תמיד במניין" שאז ודאי רשאי לומר.

התייצבות משטרו האמיתי של הקב"ה

כל העניינים בעולם משתלשלים מהנהגת בני ישראל

כל המאורעות שבעולם משתלשלים מהנהגת בני ישראל – שהרי מקרא מלא דיבר הכתוב "יצב גבולות עמים למספר בני ישראל", היינו, שכל המאורעות שב"גבולות עמים", שבעים אומות העולם, קשורים ביציבות ותוקף עם "בני ישראל". ולכן, כאשר בני ישראל מוסיפים בעבודתם בלימוד התורה וקיום מצוותיה (הן העבודה דקיום התורה והמצוות, והן העבודה דכירור העולם, כולל ההשפעה על אומות העולם לקיים שבע מצוות בני נח), הרי זה פועל בדרך ממילא (ללא צורך בהתעסקות מיוחדת, אפילו לא במחשבה בלבד) קיום ועמידת העולם כולו, בכל שבעים אומות העולם, "יצב גבולות עמים".

ויש לומר, שהשינויים שנעשו בעולם בתקופה האחרונה, המדגישים שזוהי התקופה דעקבתא דמשיחא – הם כתוצאה מעבודתם של ישראל בתקופה האחרונה, ובלשון הכתוב בפרשת השבוע – "תולדות יצחק, יעקב ועשו האמורים בפרשה", ובפרט בקשר ובשייכות עם שנת הארבעים, "ויהי יצחק בן ארבעים שנה", כנ"ל בארוכה.

ועניין זה מודגש בכינוס השלוחים העולמי... – כאמור לעיל שהשלוחים שהתכנסו מכל המדינות שברחבי העולם הם באי-כוח דכל המדינות שבעולם, ולכן, הרי זה פועל בדרך ממילא על ההנהגה דכל המדינות שבעולם.

ויהי רצון – והוא העיקר – שיתוסף עוד יותר בעבודתם של ישראל, ובמילא יתוסף עוד יותר בהטבת מצב העולם כולו, בחסד וברחמים, בטוב הנראה והנגלה, על-ידי חיוק והתייצבות המשטר האמיתי של הקב"ה, בורא העולם ומנהיגו, ועד לקיום היעוד "והיתה לה' המלוכה", גילוי מלכותו של הקב"ה בכל העולם, ו"אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' לעבדו שכס אחד", ועד שהארץ עצמה תהיה באופן ש"מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

(מהתוועדות שבת קודש פרשת תולדות, ד' בכסלו ה'תשנ"ג - מוגה. 'תורת מנחם - התוועדות' תשנ"ג, כרך א, עמוד 422)

כשניעור משנתו מרגיש בנשימתו אוויר של משיח

תיכף כשניעור עצם הנשמה (שמתגלה עצם מציאותו ורק העצם) מרגיש בנשימת האוויר עניינו של משיח – אוויר של משיח. ובלשון חז"ל "רוחו של מלך המשיח".

ויש לומר ש"אוויר (רוח) של משיח" הוא למעלה גם מ"אורו של משיח". כי, אור של משיח מורה על ההתגלות דמשיח על-ידי פעולותיו (כמו "ילחם מלחמות ה'" עד ש"נצח", וכיוצא-בזה), מה שאין-כן אוויר של משיח מורה על העצם (חיות) דמשיח, כלומר, התגלות מציאותו (מציאות שקיימת גם לפני זה למלכות) בתור מלך המשיח, ולאחרי התגלות מציאותו (אוויר שבאין-ערוך מאורו של משיח), מתחילה ההתגלות לעיני כל על-ידי פעולותיו (אורו של משיח).

ועל-פי זה מובן שעיקר החידוש דביאת המשיח הוא בהתגלות מציאותו ("מצאתי דוד עבדי"), כי, כל פרטי העניינים שלאחר זה (התגלותו לעין כל על-ידי פעולותיו לגאול את ישראל, וכל העניינים דימות המשיח), באים כתוצאה והסתעפות מהתגלות מציאותו, וכוללים בה.

(מהתוועדות שבת קודש פרשת תולדות ה'תשנ"ב - מוגה. 'תורת מנחם - התוועדות' תשנ"ב, כרך א, עמוד 320)

כשתיים, אחד לאליהו הנביא ואחד לסנדק⁹ (ועיין ג"כ ברוקח סי' קי"ג¹⁰) – רבינו לא הקפיד על זה, רק שהיתה רחבה¹¹. עד כאן.

איברא, דבוזרה¹² משמע קצת דצריך שני כיסאות, מדכתב "כרטייא אחרא¹³". והנה כיצד מנהגנו – לא שמעתי ברור, אבל כמדומה קרוב לוודאי שכשהייתי נוכח בכרית מילה שהיה כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ סנדק (בוורשא¹⁴) לא היה אלא כיסא אחד". עכ"ל.

מכתב זה נעתק גם בקובץ מנהגי חב"ד בעניין הריון, לידה, ברית-מילה...¹⁵. ואף הוסיפו שם בהערה על לשון הרבי בעניין זה "קרוב לוודאי", את דברי כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"נ"ע, לאביו כ"ק אדמו"ר מהור"ש ב"ב נ"ע: "מה שאצלך 'ברוך אפשר' – נעשה אצלי ודאי¹⁶". קובץ זה היה למראה עיני הרבי לפני הרפסתו, והגיהו מעט¹⁷. המכתב נעתק גם בספר 'שערי הלכה ומנהג¹⁸', וכן נפוץ למעשה בין אנ"ש.

אמנם כבר אמרו חז"ל¹⁹: "...עד שיאמרו לו הלכה למעשה". ואכן, חמישה חודשים לאחר-מכן, בכרית-מילה אצל הרה"ח ר' אברהם-יצחק ש' הכהן רוזנפלד²⁰, ביום כ"ד אייר תשי"א, הורה הרבי במפורש לנהוג כפי שהביא מלשון הוזהר – להעמיד שני כיסאות ממש. הדבר לא נזכר ב'הנחות' השיחות שהיו בעת ברית-מילה זו²¹, אבל הננו לפרסם בזה קטע ממכתבו של הרה"ח ר' דוד ש' רסקין לאביו המוהל הרה"ח ר' יעקב-יוסף [ע"ה], מיום א',

9 כדי שהסנדק ישב לצד ימין, ואליהו ז"ל ישב למטה והא הסנדק בשמאלו של אליהו (כמרו"ל שהתלמיד יושב משמאל רבו). וכן מדייק בהערות הרד"ל על המדרש שם, שאסור לסנדק לשבת על כסא זה, וכתב "וכן ראיתי נוהג בקצת מקומות", ובס' ערות לישראל (להרב יעקב ורדיגר, עמ' קמא) מביא שבבתי הכנסת העתיקים (כפולין?) היה "כיסא אליהו" רחב כמו ספסל בן שני מקומות, ובאמצעו עבר חריץ עמוק המבדיל ביניהם.

10 הל' שבת סי' קיג (וכ"כ בארוחות-חיים הל' מילה אות ט) בשם רב ניסים גאון: "הגידו לי זקנים שברוך, שכיום שהכניסנו לברית מרגא אבא אלוף ז"ל, כשנכנס לביהכ"נ ואני בידו, ישב שעה אחת על אותו כיסא המוכן, ואח"כ עמד והושיבני על הכיסא האחר של מילה... ובס' אוצרי-הברית (תשנ"ג, עמ' קצב) ציין גם לאור זרוע הל' מילה סי' ק"ו ומביא בשם רב שרירא גאון: "מנהג בישראל להעמיד קטירא [=כיסא] מכוסה במעיל אצל בעל ברית, משום כבודו של אליהו ז"ל דמתקרי מלאך הברית...". ובס' ערות לישראל (להר"ד יעקב ורדיגר) עמ' קמא מביא מר"ר הגורן "ומתקנים שני קטיראות ועליהם שני כרי פסים ופורסים עליהם מעיל או כל דבר יקר ותפארת להידור המצווה", וממחזור ויטרי "ופורסין עליהם מעיל או כל דבר תפארת לנוי" – ככולם ברור שמדובר בשני כיסאות ממש.

11 ומיטיב "וכשלא היתה רחבה, העמידו ב' ספסלים [=כיסאות] עם כרים". ובאוצרי-הברית מביא שכ"כ בערוך-השולחן סעיף לד, שהסנדק ישב על כסא קרוש (אבל שם לא מזכיר כלל שצ"ל רחב), וכך נהגו הרבה גדולים, וכן הוא מנהג אדמו"רי גור שמכניס כסא אחד בלבד (כנראה לא רחב).

12 הנ"ל הערה 2.

13 כן הוא דברבי הרמ"ק בספרו אור יקר (הנ"ל, כרך י, עמ' ק) על דברי הוזהר הללו: "אין הכיסא עצמו מספיק, אלא כיסא שני, מפני שהנימול בו היסוד בעצמו, ואליהו מלאכא איהו בסוד השכינה ועביד שליחותא, ולכן אינו שורה על כיסא הברית עצמו, אלא כיסא שני בסמוך, בסוד (תהלים מה'), "נצבה שגל לימין" לימין הנימול מלאך הברית עומד" (הובא בשו"ע הוזהר שם באבן-יורה ס"ק נו). וכן בס' דמשקאליעוד לזוהר שם "שצריך לתקן שני כיסאות, אחת להכין לאליהו, ואחת להכין לתניוק שמלין אותו שם. ולא כמו שעושיין כיסא גדולה, אלא דייקא שני כיסאות יהיו ביחד" (הובא שם ס"ק נח). וכן מנהג ירושלים ורבינו צפת ועוד, שצ"ל שני כיסאות ממש (אוצרי-הברית עמ' קצב הע' *).

14 בחורף תרצ"ה, 'תורת מנחם - התוועדות' (ב) תשי"א ח"א עמ' 277.

15 שליקט הרה"ח ר' אברהם ישעיה שח"י הולצברג, בהוצאת קה"ת, ברקולין נ.י., חנוכה תשנ"ב, עמ' 25-24.

16 ספר המאמרים - מלוקט ח"א, עמ' מד, הערה 11.

17 כגון: מחק משם את ההוראה (שניתנה פעמים רבות לאנשים פרטיים, ומקורה בעבודת הקודש להחיד"א חלק מורה באצבע סי' ג אות ד, וראה המובא ע"ז בס' אוצר הברית, תשנ"ג, עמ' נו) שמי שזוגתו בהריון בחודש התשיעי, ישתדל לקבל את 'פתיחת הארון' להוצאת ספר-תורה (כנראה משום שאיננה "הוראה לרבים").

18 ירושלים תשנ"ג, י"ד (ח"ג) ריש סי' צז. וכן בס' 'אוצר מנהגים והוראות - יורה דעה' (ירושלים תשס"ו) עמ' קעח.

19 בבא בתרא קל, ב.

20 לבנו וכיום - הרה"ח ר' יוסף ש' הכהן, כיום שליח הרבי בעיה"ק צפת.

21 'תורת מנחם - התוועדות' (ג) תשי"א ח"ב עמ' 102.

שלוחים בעבודתם

"כאשר אחד נוסע למקום מסויים, ששם אין לו על מי לסמוך, ומתמסר בכל הרצינות לעבודה - הרי בכוחו לכבוש עיר שלימה ואף את כל המדינה!", אמר הרבי • "חס ושלום וחס וחלילה אפילו קא-סלקא-דעתך לעזוב שליחותם (מהשם) הק' במרסיי וסביבותיה ופעולתם על הנוסעים דרך עירם למקומות אחרים, כי-אם אדרבה להוסיף בכל זה ובשמחה רבה", כתב הרבי לשליח בעיר זו • לרגל כינוס השלוחים

העולמי שנעל השבוע בבית-חינו

האומנם אפשר לומר שאין בין כל התושבים בעלי-בתים ועל-אחת-כמה-וכמה מהמשרתים בקודש המוכשרים לקבל א חסידישן ווארט [=פתגם חסידי], ועוד יותר מפתגם - חסידישע הדרכה [=הדרכה חסידותית], ובוודאי גם בזה למותר האריכות...

כמה וכמה פעמים התבטא הרבי על ה"גאון יעקב" שבו צריכה עבודת השליחות להיות חדרה. הרבי אמר שכל שליח הוא ברוחניות "בעל הבית" על המקום שבו הוא פועל כשליח. כך כתב הרבי ב"ט בסיוון תשט"ז להרה"ח המפורסם ר' סעדיה ליברוב, שבאותן שנים פעל בשליחות במרוקו (איגרות-קודש, כרך יג, עמ' קצו-ז):

"החלטה תקיפה"

דברים ברורים השמיע הרבי בהתוועדות שמחת בית-השואבה תשכ"א (תורת-מנחם - התוועדות, כרך כט, עמ' 88):
כאשר אחד נוסע למקום מסויים, ששם אין לו על מי לסמוך, ומתמסר בכל הרצינות לעבודה - הרי בכוחו לכבוש עיר שלימה, ולפעול על כולם, מגדולם ועד קטנם, הקטנים לפי עניינם, הגדולים לפי עניינם, והאמצעים לפי עניינם-הם, ועד כדי כך, שמשם מתפשטת הידיעה על-דבר פעולותיו בכל המדינה.
הרבי המשיך:

במענה על מכתבו מ"ד סיון... מה שכותב של"ג בעומר וחג-השבועות עבר באופן של בדידות, תמוה הדבר, שהרי כמה פעמים עוררתי...אשר כל אחד ואחד מאתנו במקומו עליו להביט על עצמו כשליח לא רק בהנוגע למצווה מיוחדת ולזמן מיוחד ואפילו לא רק לענייני תורת החסידות והדרכותיה, אלא שבכל ענייני היהדות שיכול לפעול זה - הרי הוא הממונה בפועל - בדרכי נועם ושלום על זה במקום פלוני ובזמן פלוני, ולפום גמלא שיחנא.
והרבי ממשך:
וכיון שנמצא בצפרו כמשך כמה חודשים ושנים,

שני כיסאות בברית-מילה / קדיש על בן

שני כיסאות בברית-מילה

מקור המנהג להעמיד שני כיסאות בברית-מילה הוא בפרקי דרבי אליעזר: "אמר לו הקב"ה [לאליהו]: לעולם אתה מקנא... חייך, שאין ישראל עושין ברית מילה עד שאתה רואה בעיניך. מכאן התקינו חכמים שיהיו עושים מושב כבוד לאליהו שהוא מלאך הברית".

וכן הוא בזהרה² "ועל דא תנינן, דבעי בר נש לתקנא כרסייא אחרא ליקרא דיליה [=לכבוד אליהו הנביא]", הובא להלכה בטור ושולחן-ערוך הלכות מילה³. והוסיף בשולחן-ערוך: "וכשמניחו, יאמר בפיו שהוא כיסא אליהו"⁴. במכתבו של הרבי מיום כ"ב טבת תשי"א⁵ אל הרה"ח ר' אהרן אליהו אקסלרוד ע"ה, איתא:

"בנוגע לשאלתו, אם נוהגין להעמיד ב' כיסאות בברית-מילה, הנה זה לשון הספר-מנהגים "כתר שם טוב": "המנהג בארץ-ישראל וסת"ם [=סוריה, תורכיה, מצרים] ואמשרטרם ובכל ערי המערב [=צפון אפריקה], להכין שני כיסאות, האחד עבור אליהו [=אליהו], והשני להסנדק, ומשימים אותם זו מצד זו. בלונדון מכינים כיסא אחת לשניהם", עד כאן. ובספר "דרכי חיים ושלום"⁶, כתב, וזה לשונו: "הא דמבואר ב'דרך פקודיך"⁸ שהכיסא יהיה חלוק ונראה

(1) פרק מא - כן הלשון ברד"ק מלאכי ג,א (פסוק "ומלאך הברית...") ובטור יו"ד ס"ו רסח. ע"פ הדישה שם, הכוונה שכיון שקינא לה' על מצות מילה, לכן זוכה לראות זאת.
(2) פ' לך-לך, ח"א דף צג ע"א.
(3) טור שם, ושו"ע שם סעיף יא.
(4) והוא מהמשך דברי הוזהר שם, מייד לאחר הנ"ל: "ויימא: 'דא כרסייא דאליהו', ואי לאו - לא שרי תמן" ופי' הרמ"ק בס' אור יקר (שיצא לאור בדורנו מכת"י, כרך ד עמ' קפח) "שאין הרוחני שורה על הגשמי אלא ע"י אמירה בפה" משמע שאינו שורה בלא אמירה (שו"ע הוזהר יו"ד סי' רסה באבן יקרה אות נט). וכן מובא מס' תולעת יעקב "וצריך לומר בפירושו... ואם אין אומרים כן, אינו בא לשם".
(5) אנ"ק ח"ד עמ' קכט. כאן נפתח ר"ת וקיצורים, נוספו סימני-פיסוק, והמ"מ הועברו להערות.
(6) להרב שם טוב גאגין, לקט מנהגי קהילות ספרד בארה"ק ובחול", עמ' תקע"ד סקל"א.
(7) מנהגי הרה"צ ר' חיים אלעזר שפירא ז"ל, האדמו"ר ממונקאטש, בעל המחבר שו"ת 'מנחת אלעזר', סי' תתקי"ט.
(8) לזקנו של הרה"צ ממונקאטש, הרה"צ ר' צבי אלימלך ז"ל מדינוב, מצוות מילה [חלק המעשה] אות יג.

והבירור נעשה על-ידי יעקב, שהוא כדוגמת אדם הראשון, כמאמר רז"ל (בבא בתרא נח) "שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון".

(ספר המאמרים תש"ג, עמ' 187)

* * *

ללמדך:

בירור הניצוצות הנמצאים בדברים גשמיים נעשה בדרך של "מרמה" דווקא. לדוגמה - כשאדם אוכל לשם שמים, ואחר-כך לומד ומתפלל בכוח האכילה ההיא, עולה הניצוץ שבמאכל ונכלל בקדושה. אולם בשעה שהאדם אוכל רואים רק את הפעולה החיצונית, שהאדם אוכל ושותה, ובזאת הוא דומה לעשוי. ואילו כוונת ומטרת האכילה היא: שבכוח האכילה יעבור את ה' בתורה ותפילה וכו' - דבר זה לא נראה כלל באותו זמן. רק לאחר מכן, כשהוא לומד, מתפלל ומקיים מצוות בכוח האכילה ההיא, מתגלית המטרה והכוונה שבאכילה.

נמצא שבירור הניצוצות המצויים בדברים הגשמיים, נעשה בדרך של "מרמה".

(ספר המאמרים תש"ג, עמ' 189)

ויאמר הלא אצלת לי ברכה (כז,לו)

אצלת: לשון הפרשה, כמו ויאצל (ס"א ויצל) (רש"י)

לפי הגרסה הראשונה מסתייע רש"י במה שכתוב בפרשת בהעלותך (יא,כה) "ויאצל מן הרוח אשר עליו על שבעים איש הזקנים", ואילו לפי ה"ספרים אחרים" מסתייע רש"י במה שכתוב בפרשת ויצא (לא,ט) "ויצל אלוקים את מקנה אביכן וייתן לך". יש להעדיף את הגרסה השנייה על הראשונה, שכן זה ממש לשון רש"י בפרשת ויצא (שם פסוק טז): "כל לשון הצלה שבמקרא - לשון הפרשה (שמפרישו מן הרעה ומן האוייב)".

אלא כנראה שהמעתיק לא שם לבו לזה (ש"הצלה" שבמקרא לשון הפרשה הוא), והוקשה בעיניו הקשר בין "אצלת" ו"הפרשה" לבין "ויצל", ו"תירץ" זה על-ידי הוספת א' ונעשה "ויאצל"...

לפי זה מובן בפשטות מה שאין רש"י מסתייע במה שנאמר בפרשת בהעלותך שם (פסוק יז) "ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם", שנאמר לפני "ויאצל מן הרוח", והוא גם דומה יותר ל"אצלת" שבפסוקנו.

(ליקוטי שיחות, כרך ה, עמ' 78)

ואל שדי יברך אתך ויפרך וירבך (כה,ג)

הרי ששם "שדי" קשור לפריה ורביה.

וסימנך: "שדי בגימטריה 314, כמספר "בנים הרבה".

(תורת לוי' יצחק, עמ' יז)

וישלה יצחק את יעקב (כה,ה)

"וישלה יצחק" - הרבי הרי"צ הודיע, שהשליחות של כל יהודי ברורנו היא, הפצת תורה ויהדות ומעיינות החסידות, ולשם כך יש לצאת מ"באר שבע" וללכת ל"חרץ", יש להגיע לכל יהודי באשר הוא שם. וישנם מי שזכו ונבחרו להיות שלוחיו בפועל. שלוחים אלו פרוסים בכל קצווי תבל, והם מסורים להפצת התורה והיהדות, באופן של מוסף והולך ואור. עבודה זו משמשת משקל-נגד להתגברות חשכת הגלות.

(ספר השיחות תנש"א, חלק א, עמ' 148)

אין עניין לפרש שמות, אבל זוהי המציאות, כפי שראו בפועל בשנים שעברו, אשר גם ללא הוצאות כספיות גדולות ביותר וטירחא גדולה ביותר, אלא אם רק היתה החלטה תקיפה שהדברים מכוונים אליו, והכוונה היא שאכן יעשה זאת בפועל, ואכן יפעלו פעולתו ("אויפטאן"), הנה לאחרי ההחלטה והתחלת הפעולה בזה יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, וחודש אחר חודש, הצליחו, כאמור, לכבוש - לא באופן רשמי, אבל בפועל - כל העיר וסביבותיה, ובמשך הזמן - כל המדינה.

"ברישיון הרבנים והחכמים"

על השליח, גם אם באופן ישיר הוא נשלח לעבוד עם בני הנוער במוסדות חינוך, לדעת "שהכוונה היא להשפיע לא רק על התלמידים והקטנים אלא גם על הגדולים, הבעלי-בתים, הרבנים וכו'", כותב הרבי להרה"ח ר' סעדיה ליברוב (כ"ז בניסן תשי"ג - איגרות-קודש, כרך כא, עמ' 11).

כשמארגנים חוג בעלי-בתים - הדגיש הרבי - על הדבר להיעשות "כמובן ברשיון הרבנים והחכמים, שלא יהיה בזה כל עניין של פחיתות כבודם ודמותם (מפני כמה-וכמה טעמים)" (איגרת הנ"ל).

בפנימיות ובחיצוניות

בהזדמנות אחרת (התוועדות לכבוד י"ב בתמוז ה'תשח"י - תורת-מנחם - התוועדות, כרך כג, עמ' 148) דיבר הרבי על שליחות הבחורים (מטעם המרכז לענייני חינוך) בתקופת הקיץ. גם כאן הזכיר הרבי את ענייני ה"רשות" שיש ליטול מהגורמים המקומיים, אך הדגש בדבריו היה הפעם שונה:

מפני נימוס העולם יש עניין לבקש רשות מאלו הנמצאים במקום, אבל בפנימיות, עליהם לדעת, שכיוון שהם באים בשליחות לגלות שם את הכוונה הפנימית ולהפיץ שם ענייני תורה ומצוות, הרי הם אלו שמביאים שם את דבר המלך, מלכו של עולם, זה הקב"ה.

כלומר:

כאשר באים למקום מסויים, אין לבוא כמו "אורחים" שצריכים לבקש רשות גם בפנימיות... ורק מצד לבושי העולם-הזה, וכדי שיהיה בדרכי נועם ודרכי שלום - ישנם כל העניינים דבקשת רשות וכו' וכו'.

כיבוש ללא פרסום...

בהזדמנות נוספת, ביום נסיעת התלמידים השלוחים לאוסטרליה (יום ב' כ"ד באדר ראשון תשכ"ז - 'ספר השליחות', עמ' 519), אמר להם הרבי בחדרו הק':

מה שדובר [=אמש] בקשר "לכבוש" את כל אוסטרליה, אין צורך לפרסם זאת בינתיים, כי ה"בעלי בתים" עדין אינם מוכשרים לקבל זאת...

לשמוח בלי לדרוך על אחרים

בשיחה מיוחדת לכבוד כינוס השלוחים דארצות-הברית (שהחל משנת תשמ"ח נהפך בהוראת הרבי לכינוס השלוחים העולמי), הסביר הרבי ('ספר השליחות', עמ' 365):

"שליח" בגימטריה "שמח". ויש-לומר הפירוש: אמיתית ענינו של "שליח" הוא - כאשר הוא "שמח", היינו, לא שמכריחים אותו למלא את השליחות... אלא הוא עושה זאת בשמחה... ולאידך - "שמח" הוא בגימטריה ד"שליח" בלבד, היינו, שעניין השמחה אינו בגילוי ב(תיבת) שליח, כי אם בהעלם, באופן של גימטריה: שמחתו של השליח, ובפרט בידעו את הכוחות וההבטחות שניתנו לו בנוגע למילוי שליחותו - הרי זה עניין שנוגע אליו (כדי למלא את שליחותו במילואה ובשלימותה), אבל בנוגע לסביבתו, האנשים שנמצאים מסביבו כו' - צריך הדבר להיות בהעלם (באופן של גימטריה), כלומר, שאין לו להראות לכל שמכיוון שהוא שלוחו כמותו של נשיא דורנו, שהנשיא הוא הכול, ביכולתו חס-ושלום "לדרוך" על אחרים ועל כל העולם, ובבואו למקום מסויים בתור שליח, וביודעו - לעצמו על-כל-פנים - שהוא שליח של נשיא דורנו, ביכולתו ח"ו להצר ולזרוק אחרים, ולפעמים - גם כאלו שהיו שם לפניו, לעורר מחלוקת וכו' - הנהגה כזו

פרשת תולדות

ויצא הראשון... ויקראו שמו עשו. ואחרי כן יצא אחיו, וידו אוחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב (כה, כה-כו)

"עשיו" - מסמל את הנפש הבהמית והיצר-הרע. לכן יצא ראשון, כי הוא בא לאדם קודם היצר-הטוב. "יעקב" - מסמל את הנפש האלוקית והיצר-הטוב. והוא איש תם מלשון שלמות, כי אפילו בשעה שאדם עובר עבירה, נשארת עצם הנפש האלוקית שלמה בדבקתה בה.
 "וידו אוחזת בעקב עשיו" - ירידת הנפש האלוקית למטה, היא כדי לתקן את הגוף ואת הנפש הבהמית.
 (ליקוטי שיחות, כרך ה, עמ' 416)

ראה ריח בני כריח שדה (כו, כז)

מלמד שהראה לו הקב"ה בית המקדש בנוי וחרב ובנוי. ראה ריח בני - הרי בניו, כמד"א ריח ניחוחי תשמרו. כריח שדה - הרי חרב, כמד"א ציון שדה תחרש (מדרש רבה)
 "ראה ריח בני" - בזמן הבית "ריח הניחוח" של הקרבנות הוא בבחינת ראייה ממש, שהיו רואים את האש שלמעלה שהיה רבוץ על המזבח, ובלשון הזוהר (ח"א ו) "אריה דאכיל קורבנין" (אריה אותיות ראייה).
 "כריח שדה" - בזמן הגלות אין קרבנות ממש, אבל עדיין יש בחינת "ריח ניחוח" מ"הקרבנות" נפש הבהמית לה' יתברך, בזמן התפלה.
 (אור-התורה, עמ' 296)

* * *

שלוש הבחינות ב"ריח", המנויות במדרש (בנוי, חרב, בנוי), הן שלוש דרגות ושלבים ב"ריח בגדיו", המופיע בראשיתו של פסוק זה.
 בזוהר (ח"ב רח) אמרו, ש"בגדיו" היינו הלבושים של אדם הראשון - "ויעש ה' אלוקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם" (בראשית ב). ובלבושים אלו היו שתי תקופות - בתחילה, קודם חטא עץ-הדעת, היו בבחינת "כתנות אור" (ראה בראשית רבה ספ"ב), ולאחר החטא נעשו "כתנות עור".
 אלו שלוש הדרגות:
 בית-המקדש בנוי - היינו על-דרך "כתנות אור",
 חרב - היינו על דרך "כתנות עור",
 בנוי לעתיד לבא - היינו בחינת יתרון האור הבא על ידי הכירור של "כתנות עור", שיתגלה לעתיד לבא.
 (אור-התורה, דף קמט)

בא אחיך במרמה ויקח ברכתך (כו, לה)

מדוע לקח יעקב את הברכות במרמה דווקא?
 נפילת הניצוצות דקדושה לתוך הקליפות היתה בדרך ערמה, כדכתיב (בראשית ב), "והנחש היה ערום", שרימה את אדם וחווה, וחטא עץ-הדעת גרם כידוע לירידת ונפילת הניצוצות. לכן גם הכירור וההעלאה של הניצוצות צריכים להיות בדרך של מרמה, כנאמר (תהילים יח), "עם עיקש תתפל".

שבתורה זו תורת החסידות לכל העירות ולכל המדינות הרחוקות השוכנות על חוף הים והיה זה באופן דמוסיף והולך ואור, בהצלחה רבה לכל המשתתפים בעבודת הקודש...

רבנות ושליחות

פעם אחת כתב לרבי אחד השלוחים, שבשעתו היה נודד ממקום למקום - שבמקום מסויים מציעים לו משרת רבנות בתנאים טובים. הרבי סייג זאת וכתב (ספר תולדות' בוימגארטען עמ' 28):
 אבל ע"פ מ"כ [=על פי מה שכתבת] כדאי שיתעניין שלא בתור שליח ובמשך הזמן כו'.

"ויעמדו בניסיון"

ככ"ד שבט תש"ל השיב הרבי על פתק של אחד השלוחים, שדיווח לו על בחור כהן שנפגש עם נערה שהתגיירה, וניסו לשדלם שהעניין אסור על-פי תורה.

הרבי הגיב (שם, עמ' 50):

אזכירם על הציון שיתחזקו ויעמדו בנסיון הנ"ל וישתדלו וימצאו כל אחד ואחד זיווג הטוב לפניו, ואז יראו גם בעיני בשר איך שניצלו מצרה גדולה ביותר (שידוך זה לזה ח"ו וח"ו) ויבשרו טוב בכל זה.

מהווה שינוי בהחלט מ(רצון) המשלח, והתוצאה כנ"ל, וד"ל.

חס-ושלום לעזוב השליחות!

הרה"ח הרב משה שיחי' לאחיני, שפעל במרסל בשליחות מטעם הלשכה האירופית של הרבי, בראשות הרה"ח הרב בנימין גורודצקי, הביע פעם לפני הרבי את רצונו לעלות לארץ-הקודש. הרבי שלל זאת וכתב לו:

ח"ו וח"ו אפילו קא-סלקא-דעתך לעזוב שליחותם (מהשם) הק' במרסיי וסביבותיה ופעולתם על הנוסעים דרך עירם למקומות אחרים, כי-אם אדרבה להוסיף בכל זה ובשמחה רבה.

כאשר ציין הלה כי בנו בגיל עשרים ואחד שוהה כבר בארץ-הקודש, כתב לו הרבי:
 הוא כבר בגיל 21 - ולכן יניחוהו לעשות כהחלטתו וימשיך בארץ-הקודש.

ממרסיי תצא אורה

ב'יחידות' שזכה לה הרב לאחיני (כנראה בחודש שבט תשל"ו) נאמר לו בין השאר:
 יהי-רצון שתזכו לבנות עיר זו, מרסיי, השוכנת על חוף הים, ומעיר זו תצא אורה ומאור

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 03-9607588, שלוחה 130